

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

**МАТЕРІАЛИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

***“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І
НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”***,
**ПРИСВЯЧЕНОЇ 75-РІЧЧЮ ЗАСНУВАННЯ КАФЕДРИ
СЕЛЕКЦІЇ, НАСІННИЦТВА І ГЕНЕТИКИ**

15 травня 2023 року

ПОЛТАВА – 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Тищенко В.М., Криворучко Л.М., Дубенець М.В., Колісник А.В. ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ СЕЛЕКЦІЙНОГО ЦЕНТРУ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	9
Білявська Л.Г. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ СЕЛЕКЦІЇ, НАСІННИЦТВА І СОРТОВОЇ АГРОТЕХНІКИ СОЇ В ПДАУ МОН УКРАЇНИ	11
Барилко М.Г., Захаренко В.А. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СЬОГОДЕННЯ В СЕЛЕКЦІЇ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО) НА ПДСГДС ІМ. М.І. ВАВИЛОВА ІС І АПВ НААН	14
Білявська Л.Г., Білявський Ю.В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СЕЛЕКЦІЇ СОЇ ТА ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПОЛТАВЩИНІ	17
Головаш Л.М., Роговий О.Ю. КОЛЕКЦІЯ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР УСТИМІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА - ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ	19
Самородов В.М., Поспелов С.В., Глущенко Л.А., Куценко Н.І. ЛІДІЯ ШЕЛУДЬКО (1937-2019): ІМ'Я В ЛІТОПИСІ СЕЛЕКЦІЙНОЇ НАУКИ УКРАЇНИ	22
Алдошин А.В., Білявська Л. Г. КАЛАШНИК МИКОЛА СТРАТІЙОВИЧ – МУЖНЯ І ПОРЯДНА ЛЮДИНА, ХОРОШИЙ ОРГАНІЗАТОР І НАУКОВИЙ КЕРІВНИК	26
Торбанюк М.В. ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ТА СЕЛЕКЦІЙНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ ПОМІДОРА	27
Харченко Ю.В., Кочерга В.Я. СТАНОВЛЕННЯ ТА СЬОГОДЕННЯ СЕКТОРУ КОРМОВИХ КУЛЬТУР УСТИМІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	30
Єгоров Д.К., Циганко В.А., Єгорова Н.Ю. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТУ ГЕТЕРОЗИСУ У ЖИТА ОЗИМОГО	33
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д., Шерстюк О.Л. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СЕЛЕКЦІЇ ГЛАДІОЛУСА	35
Білявська Л.Г. ШЛЯХ ВИДАТНОГО СЕЛЕКЦІОНЕРА З СОЇ (до 117-річчя з дня народження селекціонера Анастасії Кирилівни Лещенко)	38
Косенко Н.П. ПЕРСПЕКТИВНІ СОРТИ ТОМАТУ ПРОМИСЛОВОГО ТИПУ	40

Біленко О.П., Філатова Н.Ф. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА РОБОТИ ВЕСЕЛОПОДІЛЬСЬКОЇ ДОСЛІДНО-СЕЛЕКЦІЙНОЇ СТАНЦІЇ	43
Кулик М.І., Рожко І.І. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ НАУКОВИХ ТЕМАТИК З ВИВЧЕННЯ РОСЛИННОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РЕСУРСУ	47
Левченко Л.П., Біленко О.П. ПРО ВИЗНАЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЕКЦІОНЕРА ПЕТРА ПЕТРОВИЧА ШУДРЮ (1936-2015 рр.)	49
Опара Н.М. ІСТОРИЧНІ ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЙНОЇ СПРАВИ НА ПОЛТАВЩИНІ	51
Шакалій С.М., Словцова В.Д. НАРОДНОГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ КОНОПЛІ ЗВИЧАЙНОЇ (<i>Cánnabis satíva</i>)	53
Марініч Л.Г., Жукова В.М., Клименко А.Ю. СОРГО – УНІВЕРСАЛЬНА КУЛЬТУРА	56

**СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ.
ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ
СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР**

Макаова Б.Є., Тищенко В.М., Криворучко Л.М. СТРОКИ СІВБИ ЯК ВАЖЛИВИЙ СЕЛЕКЦІЙНИЙ ПРИЙОМ ПРИ ДОБОРАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ТА АНАЛІЗІ ЗРАЗКІВ РІЗНОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ	58
Чернобай С.В., Рябчун В.К., Мельник В.С., Капустіна Т.Б., Щеченко О.Є. УРОЖАЙНІСТЬ ТРИТИКАЛЕ ЗА ПІЗНЬООСІННЬОГО ПОСІВУ	60
Чернуський В.В., Бровко С.М., Климчук С.С. ПРІОРИТЕТНІСТЬ НАПРЯМІВ ДОБОРУ ЗА МОРФОТИПАМИ БЕЗЛИСТОЧКОВИХ (ВУСАТИХ) АБО ЛИСТОЧКОВИХ ФОРМ ГОРОХУ ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	63
Чернобай Л.М., Понуренко С.Г. ГОСПОДАРСЬКА ЦІННІСТЬ ТА АДАПТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ СТВОРЕНИХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	66
Лозінський М.В., Устинова Г.Л., Самойлик М.О. ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ В F1 ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО СТЕБЛА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ГІБРИДИЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОРОСЛИХ СОРТІВ	69
Міленко О.Г., Куценко О.М., Міленко Є.Г. СОРТОВІ РЕСУРСИ СОРГО ЗЕРНОВОГО	71

Шагурська Н.В. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО СОРТУ ВОЄВОДА ЗА РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ЗА ЗМІН КЛІМАТУ	74
Соколовська-Сергієнко О.Г. ВПЛИВ ҐРУНТОВОЇ ПОСУХИ НА ФОТОСИНТЕТИЧНИЙ АПАРАТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ РІЗНОЇ ПОСУХОСТІЙКОСТІ	75
Horshchar V., Nazarenko M. ETHYLMETHANSULFONATE ACTION FOR WINNER WHEAT MUTATION BREEDING PURPOSES	78
Тригуб О.В., Воронцова В.М. ПЕРСПЕКТИВНИЙ ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ГРЕЧКИ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА АДАПТИВНІСТЬ	81
Тищенко А.В., Тищенко О.Д., Фундират К.С., Коновалова В.М., Очкала О.С. СЕЛЕКЦІЯ ПОПУЛЯЦІЙ ЛЮЦЕРНИ НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ	84
Власенко С.В., Копчук К.М. АДАПТИВНО-ПЛАСТИЧНІ СОРТИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗОНИ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	87
Виноградова О.М. КОМБІНАЦІЙНА ЗДАТНІСТЬ ІНБРЕДНИХ ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ	90
Власенко С.В. МЕТОДИ СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУТИВНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ НА ІВАНІВСЬКІЙ ДСС	91
Вискуб Р.С., Ващенко В.В., Василенко Т.Ф. АДАПТИВНА СЕЛЕКЦІЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ДОНЕЧЧИНИ ЗА УМОВ ЗМІНИ КЛІМАТУ	94
Власенко С.В., Масюк Н.О. СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ДОНОРІВ СТІЙКОСТІ ДО ПАТОГЕНУ ТВЕРДОЇ САЖКИ НА ІВАНІВСЬКІЙ ДСС	97
Ярош А.В., Рябчун В.К., Солонечна О.В. АДАПТИВНІСТЬ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗА ПАРАМЕТРАМИ ГОМЕОСТАТИЧНОСТІ ТА СЕЛЕКЦІЙНОЇ ЦІННОСТІ В СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	99
Жук О.І., Стасик О.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ЗА РІЗНИХ УМОВ РОКУ	102
Косенко Н.П. БЕЗВИСАДКОВИЙ СПОСІБ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЯ БУРЯКУ СТОЛОВОГО ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	105

Палінчак О.В. ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕРІВ МОРФОЛОГІЧНОЇ СФЕРИ В ГЕТЕРОЗИСНІЙ СЕЛЕКЦІЇ ДИНИ ЗВИЧАЙНОЇ	107
Рожко І.І., Ритченко А.В. ВИВЧЕННЯ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ПРОСА ПРУТОПОДІБНОГО ЯК ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ	109
Рибальченко А.М., Миколенко Х.В. ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ СОРТІВ ГОРОХУ	111
Юрченко С.О., Оборона А.В. ДОСЯГНЕННЯ, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ СЕЛЕКЦІЇ СОРГО (<i>SORGHUM</i>)	114
Мікуліна О.О., Федько Р.М., Антоненко М.О., Антоненко О.А. ВПЛИВ ОСВІТЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНИХ ОРГАНІВ У ВИХІДНИХ ФОРМ <i>SAMBUCUS NIGRA L.</i>	116

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В.С., Кухтін О.О. ВПЛИВ СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ПОШИРЕННЯ ХВОРОБ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	120
Марініч Л.Г., Єланська Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА СИЛОС	123
Гирка А.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В., Алексєєв Я.В. ВПЛИВ ПРЕПАРАТІВ ЕНДОФІТ ПЛЮС, АКМ ТА ДЕЙМОС ОКРЕМО ТА У СИСТЕМІ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ НА РІСТ, РОЗВИТОК РОСЛИН ТА ВРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКА	125
Марініч Л.Г., Котов А.М. ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКА	128
Копчук К.М. ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ТА СІВОЗМІНИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ІВАНІВСЬКІЙ ДСС	130
Філоненко С.В., Лисак В.М., Грицай І.Ф. ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ТА ЯКІСТЬ ЇХ КОРЕНЕПЛОДІВ ЗА ПОЗАКОРЕНЕВОГО ВНЕСЕННЯ РІЗНИХ ДОЗ ДОБРИВА-БІОСТИМУЛЯТОРА «БІОСТИМ БУРЯК»	133
Молдован В.Г., Молдован Ж.А. ВПЛИВ ГУСТОТИ СТОЯННЯ РОСЛИН НА ФОРМУВАННЯ МАСИ 1000 ЗЕРЕН ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН КУКУРУДЗИ	136
Німенко С.С., Грабовський М.Б., Козак Л.А. ОЦІНКА РОБОТИ СИМБІОТИЧНОГО АПАРАТУ У РОСЛИН СОЇ ЗА ОРГАНІЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ	139

Рибальченко А.М., Косенко В.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	142
Філоненко С.В., Попов О.О., Кучер А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗЕРНОВОГО ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КУКУРУДЗИ ЗА ПОЗАКОРЕНЕВОГО ВНЕСЕННЯ МІКРОДОБРІВ	145
Потапов А.В., Грабовский М.Б., Качан Л.М. ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНГЦИДІВ ТА МІКРОДОБРІВ НА ФОРМУВАННЯ МАСИ РОСЛИН БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ В ПОЧАТКОВИЙ ПЕРІОД ВЕГЕТАЦІЇ	148
Філоненко С.В., Райда В.В., Ніколюк С.Г. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ У СУЧАСНИХ АГРОТЕХНОЛОГІЯХ	151
Шапран В.С. ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	154
Січкач В.І., Соломонов Р.В., Орехівський В.Д., Кривенко А.І. РЕАКЦІЯ СОРТІВ ЗИМУЮЧОГО ГОРОХУ НА РІЗНІ СТРОКИ ПОСІВУ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	156
Тетерещенко Н.М. ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ПІД ВПЛИВОМ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА АБІОТИЧНИХ ЧИННИКІВ ЗА УМОВ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	158
Шакалій С.М., Храпач А.О. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ І ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	161
Циліорик О.І., Іванов Р.Д. ЕФЕКТИВНІСТЬ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН В ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	164
Шакалій С.М., Карнаух В.С. ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ АНТИБУР'ЯН ТА ТІВІТУС НА КАРТОПЛІ	166
Сінельник К.С., Бараболя О.В. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ	168
Циліорик О.І., Тищенко В.О. УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ СТОЯННЯ РОСЛИН ТА РІВНЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	171
Баган А.В., Вережак Д.В. ПРОГРЕСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	173

Покотило І.А., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ, ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ТА ВИЖИВАНІСТЬ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ВИСІВУ ТА ШИРИНИ МІЖРЯДЬ КОРІАНДРУ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	175
Баган А.В., Улізько В.М. РОЛЬ МІКРОДОБРІВ У ПІДВИЩЕННІ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ	177
Палазюк Б.О., Юрченко С.О. ЗАСТОСУВАННЯ БІОСТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ У ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	180
Барат Ю.М., Баган А.В. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ФАКТОРІВ	182

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ КАЛІБРУВАННЯ НАСІННЯ ТА ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Шокало Н.С., Стайко В.В. ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ	186
Шакалій С.М., Тутка Т.О. НЕВІДОМА ПШЕНИЦЯ - КРУПА ФРІКЕ ТА БУЛГУР	188
Шокало Н.С., Горбань І.В. ІНОКУЛЯЦІЯ НАСІННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОЇ	190
Шакалій С.М., Ящик О.О. ВИРОБНИЦТВО КРУПИ З ПШЕНИЦІ В УКРАЇНІ: ЗА І ПРОТИ	192
Баган А.В., Гурба В.С. ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	195
Юрченко С.О., Баган М.В. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	197

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Баган А.В., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.,
доцент

Гурба В.С., здобувач СВО доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Головним завданням аграрного комплексу є збільшення величини і якості продукції. Головною сільськогосподарською культурою в Україні залишається пшениця м'яка озима, яка займає понад 40 % посівних площ. На формування врожайності даної культури значний вплив має сорт. Але отримання високого врожаю залежить від якості посівного матеріалу.

Важлива роль у вирішенні цього завдання належить біопрепаратам, регуляторам росту, що містять комплекси біологічно-активних речовин, які посилюють обмінні процеси у рослинах, підвищують їх стійкість до несприятливих чинників середовища [3-4, 7].

Науковцями постійно удосконалюються заходи щодо передпосівної обробки насіння даною групою препаратів з метою поліпшення посівних якостей. Так, на продуктивність рослин впливають саме процеси, які відбуваються на початку росту і розвитку рослинного організму. Природні умови не завжди є сприятливими для проростання насіння. Тому останнім часом у світі зацікавлені у використанні регуляторів росту для обробки насіння сільськогосподарських культур. Цьому сприяло створення препаратів нового покоління із більшою ефективністю використання та екологічною безпекою [2, 6].

Застосування даних препаратів на посівах пшениці м'якої озимої стимулює ріст і розвиток рослин, підвищує їх зимо-, посухостійкість та стійкість до хвороб і шкідників. Обробка насіння пшениці препаратами знезаражує його від різних хвороб.

За даними досліджень застосування регуляторів росту під час передпосівної обробки насіння збільшує виживаність рослин пшениці м'якої озимої на 10-15 %, а також сприяє появі ранніх сходів та кращому розвитку рослин під час дефіциту вологи в ґрунті [1].

Допосівна обробка насіння пшениці м'якої озимої біостимуляторами сприяла збільшенню польової схожості на 5 % та маси самого насіння.

Інші дані свідчать про ефективне сумісне проведення обробки насіння даними препаратами із протруєнням. При цьому норми використання протруєників зменшуються на 30 %. Крім того, застосування біостимуляторів посилює стійкість рослин до вилягання. Дія біорегуляторів сприяє збільшенню маси 1000 зерен у пшениці [8].

Під впливом даних препаратів посилюються процеси дихання, живлення та фотосинтезу, зростає нагромадження хлорофілу у листках. Також

прискорюється енергетичний обмін у рослинах, що сприяє підвищенню стійкості рослин до абіотичних чинників. Інтенсивніше протікають процеси розвитку рослин, зокрема скорочується період стиглості. Так, використання регуляторів росту сприяють зменшенню ураження хворобами на 6-15 % у період молочно-воскової стиглості зерна [9-10].

Застосування регуляторів росту рослин дає можливість контролювати найважливіші процеси в рослинному організмі, а також більше реалізувати потенційні можливості сорту, закладені в геномі природою та селекцією. Крім підвищення врожайності на 10-25%, регулятори росту рослин скорочують термін дозрівання, зменшують у рослинах вміст нітратів, важких металів, підвищують харчову цінність вирощеної продукції, зменшують втрати при збиранні, транспортуванні та зберіганні [5].

Широке використання даної групи препаратів має не лише екологічний, але і економічний пріоритет. Чим складніші ґрунтово-кліматичні умови, тим більший вплив препаратів у технологіях вирощування сільськогосподарських культур, зокрема і пшениці. Тому доцільність використання регуляторів росту для покращення живлення рослин, підвищення якості зерна, отримання екологічно чистої продукції є досить ефективним [11].

Таким чином, нові препарати збільшують урожайність сільськогосподарських культур на 10-30 %. Такий самий ефект можна отримати при внесенні оптимальних доз мінеральних добрив, що в даний час є досить дорогим заходом через високі закупівельні ціни.

Список літературних джерел

1. Анішин Л., Анішин С. Вплив біостимуляторів на урожайність і якість озимої пшениці. *Новини захисту рослин*. 1999. № 7–8. С. 29–30.
2. Баган А.В., Тритяк В.І. Вплив регулятору росту Емістим С на продуктивність пшениці м'якої озимої. *Матеріали науково-практичної інтернет-конференції "Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур" (30 березня 2021 року, м. Полтава)*. Полтава: ПДАА, 2021. С. 69–71.
3. Баган А.В., Ярмош Д.І. Вплив регулятора росту Адаптофіт на продуктивність сортів ячменю ярого. *Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали Міжнародної наук. - практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 26 листопада 2021 р.)*. Полтава: ПДАА, 2021. С. 32–35.
4. Бараболя О.В. Вплив попередників на урожайність та якість зерна сортів пшениці м'якої озимої. *Зб. наукових праць Уманського НУС*. 2001. Вип. 76. С. 102–106.
5. Вилов Б., Виблова А. Біостимулятори і вирощування озимої пшениці та ярого ячменю. *Пропозиція*. 2002. №12. С. 66–67.
6. Герман М.М. Поліпшення посівних якостей насіння пшениці м'якої озимої залежно від передпосівної обробки насіння. *Вісник ПДАА*. 2011. № 4. С. 54–57.

7. Коломієць Л.А. Формування адаптивних ознак міжсортними гібридами озимої пшениці. *Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин*. 2007. № 6. С. 26–34.

8. Мацебера А. Замість пестицидів і важких металів – клітковина та білок : Прості й доступні питання підвищення якості зерна та збільшення його врожайності *Зерно і хліб*. 2005. №1. С. 44.

9. Пономаренко С.П. Регулятори росту. Екологічні аспекти застосування. *Захист рослин*. 1999. №12. С. 15

10. Пономаренко С.П. Шляхами до екологічної сировини для вирощування продуктів дитячого харчування. *Захист рослин*. 2005. С. 15–17.

11. Чайковська Л.О., Баранська М.І., Овсієнко О.Л. Регулювання активності мікрофлори чорнозему південного в ризосфері озимої пшениці за впливу фосфатмобілізуєчих бактерій. *Науковий вісник НУБіПУ*. К., 2009. Вип. 140. С. 110–115.

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ

Юрченко С.О., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.,
доцент

Баган М.В., здобувач СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

Одним із шляхів вирішення проблеми високої і стабільної урожайності сільськогосподарських культур є застосування сучасних агротехнологій із використанням регуляторів росту рослин. Ця група препаратів впливає на окремі етапи онтогенезу, що відображається, в свою чергу, на рівні урожайності та якості продукції. Вони є аналогами фітогормонів або модифікаторами гормонального статусу рослин. Тому регулятори росту мають широкий спектр дії на рослини, а їх використання регулює безпосередньо етапи росту і розвитку рослин з метою мобілізації потенційних можливостей рослинного організму [1, 6].

Низькі норми витрат препарату впливають на морфологічні ознаки рослин, підвищують стійкість до зовнішніх чинників та збільшують величину врожаю, а, отже, є ефективними для використання. Щороку поповнюється перелік цих речовин новими препаратами відповідно до їх напряму застосування.

Регулятори росту впливають на вуглеводний і азотний обміни, підвищують морозо- і холодостійкість рослин, солестійкість, посухостійкість, а